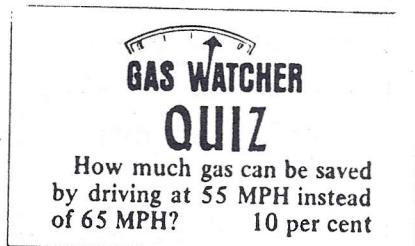

CHUYEN PHIEM...

tốc độ giới hạn

TRẦN SĨ HUÂN

Năm 1975, lúc tôi mới đến Sacramento thi lấy bằng lái xe lần đầu tiên ở Mỹ, tôi được một anh bạn kể cho nghe câu chuyện sau đây :

Một sinh viên VN tinh cỏ đọc trong cuốn Luật Lưu-Thông (Vehicle code) thấy điều-khoản 22350 đại-khai nói rằng "không một ai được lái xe trên xa-lộ với tốc-dộ cao hơn tốc-dộ xét ra hợp-lý, tuy theo thời-tiết, số lượng xe cộ, tinh-trạng mặt đường, v.v... và trong bất cứ trường-hop nào cũng không được lái với một tốc-dộ có thể gây nguy-hiểm cho sự an-toàn của người khác...", lấy làm yên chí khi anh ta lái xe miên sao an-toàn, hợp-lý thi thôi. Lúc đầu ở trong city hoặc county, dù cho có băng cấm tốc-dộ giới-hạn 30 MPH hay 40 MPH, gấp đường trông, ít xe, anh chạy 40 hoặc 50 miles, qua mặt xe cảnh-sát mà không bị phạt gì cả. An quen bén maul, một hôm trên khoảng đường rộng xa-lộ 80, chỉ vài chiếc xe rong-ruổi, anh liền tâ tâ nhän gas lên 60 rồi 70 miles mà tiền-tối mặc dù thỉnh-thoảng bên vệ đường vẫn có mấy tám bảng nhắc-nhở 55 MPH, và... cái gì phải đèn, đã đèn với anh ta. Nhìn vào kiền hậu, thấy chiếc xe cảnh-sát xa lô với đèn báo hiệu quay tít trên trần xe chạy sau lưng, anh hối-hộp dừng xe lại, "hai" một tiếng dâng-hoang, rồi đem điều luật 22350 ra cãi. Người cảnh-sát vẫn tinh bô ghi chép giấy tờ rồi trao cho anh ta một citation về tội chạy mau quá 55 MPH. Sau đó anh ta không chịu nộp phạt và nhất định ra Tòa để cãi cho bằng được. Trước Tòa, anh hùng hô lý-luân mặc dù tốc độ giới hạn là 55 MPH, nhưng theo điều 22350 của luật luu-thông, hôm đó anh lái xe 60 miles vẫn an-toàn, không gây nguy-hiểm cho ai cả, tại sao lại phạt anh?

Quan toā trả lōi rāng: "Ông biết mōt mà khōng biết hai, ông biết diēu 22350, có hiệu-lực kē tu 9-20-63 goi là basic speed law, mà khōng biết diēu 22348, có hiệu-lực kē tu 1-1-74, goi là temporary maximum speed limit, ghi rõ "khōng ai dược lái xe trên xa lō vói tốc-dō quá 55 miles mōt giō".

Kết-quả, vì khōng có tiền náp phạt, sinh viên đó bị Toā kêu phạt mōt tuān quét rác ở khuông vien Toā án và mōt ngày đi học lại luật luú-thông ở cò quan công-lô.

Trở-trêu thay, qua nǎm 1975, cung sinh-viên đó lại dược tuyển chọn vào lām cho sō Kiêm Soát Xe Tự-Đóng (DMV), sung vāo ban dịch cuōn Driver manual" giúp cho người Việt ti-nạn học thi lái xe và lām thông-dịch vien khi cān!

Nhân dip kē lai câu chuyēn nāy, tôi xin ghi thêm mōt vài diēu liēn-hē đēn các tốc-dō giới hạn hāu giúp bạn đọc nāo tō-mō muōn biēt thi dọc chōi, chū khōng dám muá riū qua măt thđ, tuc lá māy anh em ở trong nganh Traffic (nếu có).

Thật ra cān-bản của vān-dē lá lām sao dē bảo-dám an toān xa-lô dược chung nāo hay chung ày, vì trước nǎm 1974, vói tốc-dō giới hạn 70 miles mōt giō, sō nguoī chêt vē tai nan xe hōi trên toān nǚc Mỹ nāo cung trēn 100000 nguoī, nhưng tu nǎm 1974, theo sau vu khung-hoàng nāng-luóng 1973, vói diēu luật 22348, hiệu lực kē tu 1-1-74, ân-dinh tốc-dō tối da 55 miles mōt giō thi sō tai nan trên xa-lô giām thiēu thāy rō, cao nhât là nǎm 1978 cung chi' đēn con sō 50,145 nguoī chêt .

Vậy tốc-dō giới hạn 55 MPH là gi?

Cān-cū' trên diēu-kiēn cua' mōt tài-xé binh thuóng (natural driver behaviour) tuc là mōt tài-xé có thê tuy cō ứng biēn, lām chū dược tốc-dō cua' xe, và cān-cū' trên tinh-trang lām thông-tương-dōi tốt, tốc-dō giới hạn tuyêt đối (absolute limit) chung cho toān quốc là 55 Miles mōt giō. Đó là tốc-dō giới hạn tối da tam thời theo luật định. Nếu bạn lái xe quá 55 MPH trên xa lō hoặc trong dường phô bị cảnh-sát bắt găp là bị phạt cái chắc, ra Toā khōng có chōi cài gi hēt. (Thê nāo cung có bạn, đọc đēn đay, khōng khoi cuōi thām trong bung vī thuóng bạn lái đēn 60, 70 MPH có sao đâu. Vâng, khōng sao thi cung chāng sao, nhưng nêu rui găp cảnh-sát, xin ráng lānh citation chịu phạt và tra thêm tiền bao-hiêm xe kỵ tối... mà thôi.)

2- Ngoài tốc độ giới hạn 55 MPH, còn có những tốc độ giới hạn khác như 40 MPH, 25 MPH, 15 MPH... gọi là tốc độ giới hạn ước định (Prima facie speed limit). Ước định vì các bảng giới hạn tốc độ này cấm ở một đoạn đường nào đó không làm sao phản ánh đúng được các tình trạng khác nhau về lưu thông, về thời tiết v.v... vào những thời khắc khác nhau. Ví dụ ở gần trường học, thường có cấm bằng 25 MPH (hình 1). Tốc độ này áp dụng vào những giờ có học tro đến trường hoặc tan trường thì đúng nhưng ngoài các giờ đó ra thì không đúng nữa. Ở trường hợp này, bạn có thể lái xe nhanh lên 30 MPH và nếu cảnh sát biển phạt thì bạn hãy viễn diều 22351 về speed law violation để khiếu nại trước Toà, căn cứ vào điều 22350 về basic speed limit nói ở trên.

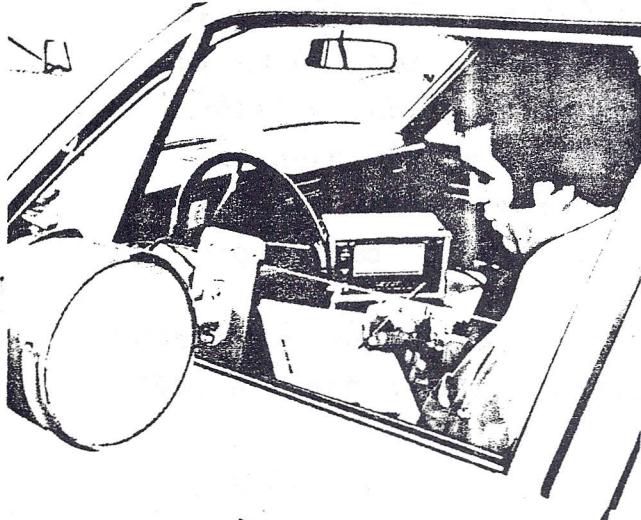
a/ Tuy nhiên theo điều 22352, có hai trường hợp đặc biệt về prima facie speed limit mà bạn không thể vượt qua, đó là :

(HÌNH 1) b/ Cách thức án định tốc độ giới hạn ước định. Đây là điểm kỹ thuật then chốt để trả lời trước Toà trong các vụ tai nạn về lưu thông quá tốc độ ước định. Ví dụ ở một địa điểm nào đó có cấm bằng 40 MPH và bạn lái xe với tốc độ 45 MPH. Nếu không xảy ra tai nạn thì không can thiệp, cảnh sát không thể phạt bạn được theo điều 22351 nhưng nếu xảy ra tai nạn thì luật sư của bạn sẽ đặt câu hỏi: Chính quyền (State, County hay City) căn cứ vào đâu mà cấm bằng 40 MPH thay vì 35 MPH hoặc 45 MPH? Nếu không trả lời được, chính quyền phải bồi thường. Theo luật của Tiểu-Bang California thì chính quyền địa phương được phép án định các tốc độ ở giữa hai giới hạn 55 MPH và 25 MPH, căn cứ trên các cuộc điều-nghiên lưu thông tại từng địa điểm.

Công việc điều-nghiên gồm có ba phần :

- Kiểm-kê tinh trạng đường sá.
- Kiểm-kê tai nạn lưu thông trong ba năm liên tiếp.
- Ghi nhận tốc độ xe có lưu thông bình thường bằng máy radar vào những giờ đồng xe nhát trong ngày đêm, (Hình 2).

(HÌNH 2)

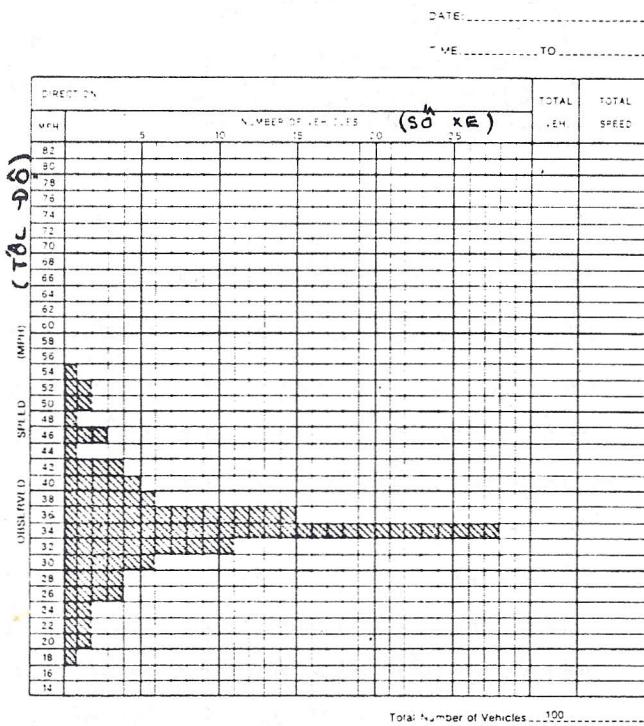
Theo số-dữ hình 3, nếu định tốc độ giới hạn là 45 MPH thi sẽ hợp thức hóa cho 8% số xe chạy nhanh có thể gây tai nạn, đáng lẽ bị phạt, được khởi bị phạt; còn nếu định tốc độ giới hạn là 35 MPH sẽ làm cho 21% số xe chạy đúng trở thành chạy nhanh và bị phạt oan.

Trong kỵ khan hiếm xăng vừa qua, tốc độ giới hạn 55 MPH lại được nhắc nhở tôi với khẩu hiệu:

55 MPH = save(life+fuel)
vì lái xe với tốc độ dưới 55 MPH thay vì 65 MPH, không những được an toàn sinh mệnh mà còn tiết kiệm được 10% gas nữa./.

Để khởi làm nhức đầu bạn đọc, tôi không đi sâu vào chi tiết từng phần mà chỉ nói qua về tốc độ tối hạn 85% (critical speed 85th percentile), do máy radar ghi nhận. Đó là tốc độ bằng hoặc dưới tốc độ thứ 85 của 100 chiếc xe lưu thông trong khoảng thời gian nào đó với tốc độ khác nhau hoặc bằng nhau (sau khi trừ 15 chiếc chạy nhanh hơn hết). Xin xem số-dữ 3 dưới đây thí rõ. Kinh nghiệm cho thấy tốc độ thứ 85% là một tốc độ gần đúng với tốc độ an toàn và hợp lý nhất.

VEHICLE SPEED DATA SHEET

(HÌNH 3)